

Nr 38.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående täckande af brist i karolinska mediko-kirurgiska institutets allmänna materiellanslag; gifven Stockholms slott den 2 februari 1912.

Under åberopande af bifogade utdrag af protokollet öfver ecklesiastik-ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att till täckande af brist i karolinska mediko-kirurgiska institutets allmänna materiellanslag på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 4,390 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Fridtjuv Berg.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikären den, hållet inför Hans Maj:st Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 februari 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre ADELSSVÄRD,
 PETRÉN,
 LARSSON,
 SANDSTRÖM.

Täckande af
 brist i karo-
 linska insti-
 tutets all-
 männa mate-
 riellanslag.

Härefter anförde föredragande departementschefen, statsrådet Berg:
 Det å karolinska mediko-kirurgiska institutets stat uppförda allmänna materiellanslaget — afsedt att tillgodose de institutioner vid institutet, som ej äga särskilda materiellanslag, och att bestrida en del gemensamma utgifter såsom för lyse och uppvärmning m. m. — höjdes på Kungl. Maj:ts förslag af 1910 års Riksdag från sitt dittillsvarande belopp, 17,500 kronor, till 22,000 kronor, alltså med 4,500 kronor. Anslaget hade redan flera år förut visat sig otillräckligt för sitt ändamål, och i sammanhang med sin under år 1909 framställda begäran om anslagsförhöjningen anmälde institutets lärarkollegium, att brist förefunnes å ifrågavarande anslagspost. Bristen hade vid utgången af år 1907 utgjort blott 68 kronor 40 öre, men under år 1908 hade den ökats till 1,643 kronor 63 öre, och utsikt att under åren 1909 och kommande år minska bristen funnes ej. Tvärtom

syntes den komma att för hvart och ett af åren 1909 och 1910 ökas med ännu större belopp än under år 1908. Kollegiet ansåg sig likväl böra dröja med att äska anslag till tackande af bristen, till dess att dess verkliga belopp blefve känt.

Orsakerna till att brist uppstått i anslaget voro i hufvudsak följande: 1907 års medicinska examensstadgas föreskrift om utgifvande af studiehandböcker, ökade utgifter för uppvärmning och belysning m. m. på grund af tillkomsten af nya undervisningslokaler vid institutet samt allmän stegring i pris å såväl material som arbete. Den särskilda ökning af bristen, som kollegiet förklarade sig förvänta under åren 1909 och 1910, härrörde från nödvändigheten att utgifva en ny upplaga af institutets stadgar och föreskrifter.

Vid afslutning af 1909 års räkenskaper visade det sig, att vid sagda års utgång bristen uppgick till 4,005 kronor 29 öre. Ehuru lärarkollegiet, som sagdt, emotsåg ytterligare brist under år 1910, ansåg sig kollegiet nu likväl ej böra dröja med att söka få den redan konstaterade bristen täckt. Sedan kanslern för rikets universitet på anhållan af kollegiet gjort underdånig framställning i nämnda syfte, föreslog Kungl. Maj:t 1911 års Riksdag att till tackande af brist, som uppstått å omförmälda materiellanslag under åren 1907, 1908 och 1909, på extra stat för år 1912 anvisa ett afrundadt belopp af 4,000 kronor.

Denna Kungl. Maj:ts framställning bifölls af Riksdagen.

Såsom lärarkollegiet förutsett, ökades ifrågavarande brist under år 1910. Enligt hvad kollegiet i en till universitetskanslern aflåten skrifvelse den 31 augusti 1911 anmälde, uppgick den vid 1910 års slut bokförda bristen till 8,596 kronor 30 öre. Frånräknades förutnämnda af Riksdagen beviljade belopp, 4,000 kronor, utgjorde den återstående bristen 4,596 kronor 30 öre. För tackande häraf begärde kollegiet kanslerns medverkan till beredande af anslag till afrundadt belopp å 4,600 kronor.

Med anledning häraf anhöll kanslern i underdånig skrifvelse den 16 oktober 1911 om proposition till Riksdagen angående anslag till tackande af den återstående bristen å ifrågavarande anslag.

För inhämtande af underdånigt utlåtande remitterades ärendet till kammarrätten. Utlåtandet, afgifvet den 20 december 1911, inkom till ekklesiastikdepartementet den 8 januari 1912 och innehöll ett återopande af kammarrättens revisionsafdelnings å remissakten tecknade, den 7 och

den 20 december 1911 afgifna yttranden. I det första af dessa yttranden meddelades, att institutets räkenskaper för år 1910, hvilka då ännu ej hunnit undergå granskning, å kontot för allmänna materiellanslaget såsom »skuld till år 1911» upptoge ett belopp af 8,596 kronor 30 öre. Med det senare yttrandet öfverlämnades och återopades ett efter granskning af nyssnämnda konto af vederbörande revisor afgifvet memorial. Detta memorial, hvilket åtföljde kammarrättens utlåtande, var af följande lydelse:

»P. M. Vid granskning af räkenskapen för karolinska mediko-kirurgiska institutets materiellanslag för år 1910 i och för utlåtande angående en af institutets lärarkollegium gjord underdånig framställning om anslag till ersättande af vid 1910 års utgång å anslaget befintlig brist, uppgående till 4,596 kronor 30 öre, hvartill medel förut ej anvisats, hafva följande omständigheter ansetts böra beaktas:

Till aktiebolaget P. A. Norstedt & Söner har utbetalts:

1:o enligt verifikation 152:	
för tryckning af 600 ex. studiehandbok	kronor 472: 75
600 ex. tillägg därtill.....	» 153: —
	kronor 625: 75

2:o enligt verifikation 162:

för tryckning af 300 ex. stadgar och föreskrifter afseende institutet samt dess fonder m. m.....	kronor 1,076: —
--	-----------------

Af förberörda och en föregående motsvarande studiehandbok hafva åtskilliga exemplar försålts, något som äfven i mindre omfattning varit fallet med de tryckta stadgarna. Och kan med afseende härfpå nämnas, att enligt en från aktiebolaget nordiska bokhandeln aflämnad redovisning institutet för försäljning under åren 1909 och 1910 har ett tillgodohafvande af netto 164 kronor 43 öre, som ej ännu tagits till uppbörd i räkenskapen; och torde äfven ytterligare medel kunna väntas inflyta för dessa tryckalster.

Under sådana förhållanden kan åtminstone ej hela kostnaden för studiehandbokens tryckande få definitivt afföras, då det gäller att afgöra, i hvad mån brist i materiellanslaget förefinnes.

I fråga om det arbete, som innehåller stadgar m. m., må nämnas, att af det samma, som omfattar 236 sidor, upptagas 51 sidor af stadgar och reglementen för institutets fonder; och torde därför kunna ifrågasättas, om ej en fördelning af kostnaderna lämpligen borde ske, så att en del däraf, exempelvis $\frac{1}{5}$, finge betäckas af fondmedel, därvid 'besparingsfonden', som vid 1910 års slut uppgick till 45,406 kronor 64 öre, torde kunna anlitas.»

Vid memorialet var bilagdt ett sammandrag af däri omförmälda redovisning från aktiebolaget nordiska bokhandeln, utvisande att karolinska institutet å försäljning af tryckalster under åren 1909 och 1910 ägde ett tillgodohafvande hos nämnda bokhandel af 164 kronor 43 öre.

Med hänsyn till hvad sålunda hos kammarrätten förekommit fann jag vid underdånig anmälan den 13 januari 1912 af anslagsbehofven under

riksstatens åttonde hufvudtitel ärendet ej vara i det skick, att jag kunde då framlägga detsamma för slutlig pröfning. Jag ansåg dock medel för ändamålet böra beredas institutet, och, i afbidan på att särskild proposition i ämnet hunne aflåtas till Riksdagen, tillstyrkte jag under punkt 111, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till täckande af brist i omförmälda materiellanslag tillsvidare på extra stat för år 1913 beräkna ett belopp af 4,600 kronor. Denna min framställning bifölls af Kungl. Maj:t.

Med anledning af de erinringar, som blifvit gjorda hos kammarrätten, har rektorsämbetet vid karolinska institutet till ecklesiastikdepartementet inkommit med en skrivelse, för hvars innehåll jag ber få redogöra.

Den i institutets begäran angifna summan vore, yttrade rektorsämbetet, det belopp, som räkenskaperna för år 1910 utvisade, då de afslötos. Såsom det inom kammarrätten angifvits, medräknades därvid icke det tillgodohafvande, som institutet kunde hafva hos nordiska bokhandeln för försålda exemplar af »Studiehandboken» samt af »Stadgar och föreskrifter». Uppgift härom hade nämligen först nyligen lämnats och visade, att institutet genom försäljning af dessa publikationer under åren 1909 och 1910 erhållit ett tillgodohafvande af sammanlagdt 164 kronor 43 öre. Rektorsämbetet hade vidare från bokhandeln erhållit upplysning, att under år 1911 hade genom försäljning uppstått ett tillgodohafvande för institutet af 14 kronor 6 öre för »Studiehandboken», men ingenting för »Stadgar och föreskrifter». Hela fordran blefve således 178 kronor 49 öre. Då man kunde motse, att detta belopp komme att inflyta, syntes det vara befogadt att afdraga detsamma från den af räkenskaperna utvisade bristen.

Utom den nu angifna summan vore icke något betydande belopp att motse.

Af den sista upplagan af studiehandboken funnes nämligen sammanlagdt endast cirka 40 exemplar kvar på lager vid institutet och i bokhandeln. De torde till största delen förbrukas för att kostnadsfritt lämnas åt elever, som under närmaste tiden inskrefve sig vid institutet. Någon försäljning däraf vore ej att motse, då det blefve nödvändigt att till 1912 års vårtermins början söka få färdig en ny upplaga af »Studiehandboken»; de möjligen kvarvarande exemplaren af den nuvarande upplagan blefve då värdelösa.

Af stadgesamlingen funnes ett lager af 126 exemplar. Någon inkomst af betydelse syntes emellertid icke vara att emotse. Denna samling vore nämligen icke afsedd till försäljning utan till kostnadsfri utdelning åt dem, som på grund af sin ställning borde äga tillgång till där förefintliga föreskrifter. Det inträffade därför naturligtvis jämförelsevis sällan, att någon annan person skaffade sig denna samling genom att rekvirera den i bokhandeln. Försäljningen kunde därför icke antagas komma att inbringa institutet mer än högst ett eller annat tiotal kronor för år. Om något år torde det för öfrigt blifva behöfligt att ånyo upplägga äfven denna samling. Det hade nämligen redan visat sig nödvändigt att utgifva ett supplement till densamma. Något större antal sådana supplement kunde emellertid icke lämpligen utgifvas. Det vore därför att emotse, att äfven denna samling inom en icke aflägsen tid måste omtryckas. Rektorsämbetet ansåge sig räkna högt, om det antoges, att hvad som dessförinnan kunde inflyta genom försäljning blefve 25 kronor, så att, med inbegripande af ofvan

angifna 178 kronor 49 öre, hela den summa, som möjligen kunde påräknas, skulle kunna stiga till 203 kronor 49 öre.

Vid skrifvelsen var bilagd en afräkning från aktiebolaget nordiska bokhandeln för år 1911, styrkande de i skrifvelsen lämnade uppgifterna om institutets tillgodohafvande för sagda år.

Departementschefen.

Genom hvad i ärendet förekommit torde få anses uttrönt, att den brist i ofvannämnda materiellanslag, som nu borde betäckas, utgör den i 1910 års räkenskaper för institutet såsom skuld till år 1911

upptagna posten af.....	kronor 8,596: 30
minskad med	
dels det af 1911 års Riksdag för ändamålet beviljade anslaget	kr. 4,000: —
dels det tillgodohafvande, som institutet kan påräkna hos aktiebolaget nordiska bokhandeln, omkring	» 204: — » 4,204: —
då den verkliga bristen skulle utgöra omkring.....	kronor 4,392: 30

Det har hos kammarrätten ifrågasatts, att ej hela denna brist borde gäldas af anslagsmedel: viss del af de kostnader, materiellanslaget fått vidkännas för tryckning af »Stadgar och föreskrifter», borde nämligen, enär i detta tryckalster intagits stadgar och reglementen för institutets fonder, gäldas af fondmedel. Den besparingsfond, som därvid ansetts kunna anlitas, utgör en, jämlikt nådigt bref den 9 mars 1894 med bestämmelser för förvaltningen och bokföringen af institutets fonder, bildad kassa, afsedd att tillförsäkra fonderna en tryggad ränta och skydda fondernas kapital.

För min del finner jag ej tillräckliga skäl förebragta för att på antydt sätt nedbringa statens kostnader för betäckande af ifrågavarande brist — den härigenom uppkommande minskningen i tryggheten för fonderna blefve ju visserligen ringa, men å andra sidan blefve ej heller lindringen för staten af nämnvärd betydelse. Men fränsedt detta får — såsom institutets rektor muntligen framhållit — tryckningen och utgifningen af de ifrågavarande fondernas stadgar och bestämmelser anses hafva skett för att för dem, som skola tillämpa dem, i regel lärarkollegiet, underlätta detta och för att sätta dem, som eventuellt kunna komma i åtnjutande af understöd eller stipendier m. m., i tillfälle att utan svårighet inhämta ordalydelsen af vederbörande bestämmelser. Vid sådant förhållande synes lärarkollegiets åtgärd att låta allmänna materiellanslaget bestrida hela kost-

naden för utgifvande af omförmälda »Stadgar och föreskrifter» vara fullt befogad.

Den brist, som skulle täckas genom anslag af statsmedel, utgör alltså omkring 4,392 kronor 30 öre, eller efter lämplig afrundning 4,390 kronor.

Under åberopande af hvad jag anfört, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

att till täckande af brist i karolinska mediko-kirurgiska institutets allmänna materiellanslag på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 4,390 kronor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall; och skulle proposition af den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, aflåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Anton Lindström.
